
EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén (október)

MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT A VÍZUMINFORMÁCIÓS RENDSZER. Október 11-én, közép-európai idő szerint reggel nyolc órakor élesben elindult a vízuminformációs rendszer (VIS). Ezt a pillanatot valamennyi schengeni tagállam az integráció egyik újabb jelentőségteljes állomásaként könyvelhette el. A VIS praktikus, gyors, méltányos és biztonságos. Lényege, hogy a schengeni országok konzulátusainak egységes nyilvántartásaként tartalmazza a benyújtott vízumkérelmeket, illetve a kérelmezők egyes biometrikus azonosítóit. Az egységes nyilvántartás, illetve az ujjlenyomat, valamint a digitális arckép rögzítése jelentősen hozzájárul majd ahhoz, hogy csökkenjen a vízumokkal kapcsolatos visszaélések lehetősége. A rendszerhez fokozatosan csatlakoznak majd a világ különböző égtájain, régióiban működő konzulátusok, legelőször az észak-afrikai országokban működők kapcsolódtak. A VIS, remélhetőleg a várakozásoknak megfelelően, a vízumeljárás valamennyi érintettjének az életét megkönnyíti. Az Európa biztonsága szempontjából kulcsfontosságú, a tagállamok közötti bizalom szintjét jelentősen befolyásoló határbiztonság hatékonyságának növelését modern adminisztrációs eszközök, modern technológia alkalmazása révén segíti elő, egyúttal a vízumért folyamodó jóhiszemű ügyfelek helyzetét is jelentősen megkönnyíti, hiszen a rendszer alkalmazása felgyorsítja a vízumkérelmek feldolgozását, a külső határok átlépésekor pedig a beléptetők kevesebb alkalmatlankodás mellett vizsgálhatják meg a vízum birtokosának kilétét és megbízhatóságát. Nemsokára a Közel-Keleten, majd a Perzsa-öböl térségében, két éven belül pedig valamennyi schengeni vízumot kibocsátó képviselően működhet a rendszer.¹

AZ EMBERKERESKEDELEM ELLENI KÜZDELEM EURÓPAI NAPJA. Október 18-a, immár ötödik éve az emberkereskedelem elleni küzdelem európai napja. E napon Európa-szerte rendeznek szakmai jellegű szemináriumokat és konferenciákat, annak érdekében, hogy jelezzék a modern rabszolgaság elleni harc

¹ További információk a VIS-ről: <http://ec.europa.eu/vis>

fontosságát, és keressék a jelenség elleni hatékonyabb fellépés eszközeit. Az Európai Bizottság emberkereskedelem elleni küzdelemre kijelölt koordinátora, illetve a soros lengyel elnökség természetesen szintén kivette a részét az eseménysorozatból. Hazai szakértők a munkacélú kizsákmányolás elleni fellépés lehetőségeiről tanácskoztak Bukarestben, hiszen ebben a tárgykörben közös projektben dolgoznak együtt többek között a román kollégákkal. Mégis fontos kiemelni egy olyan eseményt, amely az európai szintű együttműködés szempontjából igencsak releváns. A bel- és igazságügyi területhez kötődő uniós ügynökségek² vezetői közös nyilatkozatot³ fogadtak el, amelyben kifejezik elkötelezettségüket, hogy koordinált, koherens és komprehenzív módon fognak fellépni a jelenség ellen. Elsősorban az eredményesebb megelőzésre, a tudatosságnövelésre, a társadalom veszélyeztetett csoportjainak figyelemfelhívására koncentrálnának, ezt tartják a legfontosabbnak, de természetesen jelentős súlyt fektetnek a felderítés és az igazságszolgáltatás hatékonyságának növelésére is. Nem feledkezhetünk meg azonban az áldozatvédelmi aspektusok, az áldozatközpontú fellépés fontosságáról sem, ezért az ügynökségek vezetői is kihangsúlyozzák az együttműködés fontosságát az olyan uniós és harmadik országbeli társadalmi és civilszervezetekkel, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak velük. Kiveszik a részüket a koherens páneurópai megközelítés kialakításából, a szükséges mértékben tiszteletben tartva a tagállami sajátosságokat annak érdekében, hogy ezek ne akadályozzák az áldozatok jogainak érvényesülését. Tekintettel arra, hogy ez a bűncselekménytípus nagyon gyakran határon átnyúló jellegű, ezért az uniós ügynökségek kapacitásainak, tapasztalatainak, gyakorlati lehetőségeinek jelentős szerepük lehet a tagállami fellépések hatékonyságának növelésében is, ha ezt a kérdést valódi súlyának megfelelően, azaz kiemelten kezelik a következő időkben. Mint ahogyan a szervezett bűnözés egyéb területeivel összefüggésben, az emberkereskedelem elleni küzdelemben is hatékony eszköznek bizonyul az elkobzás, vagyonelkobzás, vagyonvisszaszerzés, a bűnözéshez szükséges tőke, illetve fedezet elvonása. Az ügynökségek saját szervezetükön belül speciális kontaktpontokat jelölnek majd arra, hogy az emberkereskedelemben való együttműködésüket, az egyes ügynökségek közötti kölcsönös információcsere hatékonyságát megteremtsék. Nagy jelentősége van, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelem európai napján a harcban érintett szereplők foglalkoznak a témával, felhívják a figyelmet annak fontosságára, ezzel is erősítve a generális prevenció céljainak elérését.

² Cefpol, EASO, EIGE, Eurojust, Europol, FRA, Frontex.

³ http://www.cepol.europa.eu/fileadmin/webseite/newsroom/EU_ATD_Joint_Statement.pdf

SZOROSABBRA FÜZI KAPCSOLATAIT AZ EUROPOL ÉS AZ INTERPOL. Október 11–12-én találkozott a két szervezet vezetője, és megállapodtak arról, hogy a jövőben hatékonyabb keretek között egyszerűbb, biztonságos csatornán keresztül cserélnek operatív és stratégiai információkat – mindkét szervezet kölcsönös hasznára. Ennek érdekében felhasználják majd az összekötő tiszteiket is. Összhangban a szervezetük mandátumával, a közös fellépést erősíteni kell öt területen: a tengeri kalózkodás elleni fellépésben, a terrorizmus elleni harcban, a nemzetközi nyilvános események biztonságának garantálásában, a számítógépes bűnözés és a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelemben. Mindkét szervezet tanulhat egymástól, ezzel is erősítve a globális rendszeti közösséget. Az Europol keresi annak a lehetőségét, hogyan lehetne még inkább fejlődést elérni az operatív együttműködés erősítése terén.

A BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI TANÁCSÜLÉS OKTÓBERI ESEMÉNYEI. Tekintettel arra, hogy a szeptemberi tanácsülés első felében rengeteg fontos, alaposan megvitatandó téma szerepelt a miniszterek asztalán, néhány dosszié nem került sorra, ezek áttekintésére az október 27-i belügyi tanácsülésen került sor Luxemburgban.

Elfogadták a soros lengyel elnökség egyik legfontosabb feladatául definiált dokumentumot, a szintetikus kábítószer elleni hatékonyabb fellépést hirdető európai paktumot. A dokumentumhoz mintaként szolgált az európai kábítószerpaktum, amelynek végrehajtása elfogadása óta folyamatosan zajlik. A szintetikus kábítószer egyre nagyobb problémát okoznak. A dobogó második helyét foglalják el a kábító hatású pszichotróp anyagok fogyasztási listáján, a szintetikus drogoknál többet csak cannabisszármazékokból fogyasztanak. Természetesen a szintetikus kábítószer előállítói és a szervezett bűnözés közötti kapcsolat is egyértelműen kimutatható, ezeket az anyagokat ugyanis kicsit több munkával laboratóriumi körülmények között lehet előállítani, ennek feltételeit megfelelő anyagi ráfordítások mellett lehet csak megteremteni. A paktum a következő négy fő témakörrel foglalkozik: a szintetikus kábítószer előállítása elleni küzdelem, a szintetikus kábítószer és prekursoraik illegális kereskedelme elleni küzdelem, az új pszichoaktív anyagok elleni fellépés lehetőségei, illetve a felderítési hatékonyság fejlesztése érdekében létfontosságú, a bűnüldöző szerveknek a titkos laboratóriumok felderítése, vizsgálata és felszámolása terén nyújtott képzés. A kábítószerekhez kapcsolódó bűnözés elleni fellépésben az egyik leginkább aktuális kérdés a kábítószernek vagy pszichotróp anyagnak listázás hiányában nem

minősülő, kvázi jogszerűen árusított káros pszichoaktív anyagok elleni fellépés nehézsége. Jó néhány európai országban, így Magyarországon is folyamatban vannak azok a kormányzati lépések, amelyek nyomán hatékonyabban felvehető a harc a jelenség ellen is, ez azért is elkerülhetetlen, mert eme anyagok esetében egészen egyszerűen nem működőképes a klasszikus listázási módszer. A megfelelő garanciális szabályok betartása miatt a listázási eljárás nagyon lassú: mire egy ilyen kissé megváltoztatott képletű, de káros pszichoaktív anyag a listára kerülne, már számos más, eltérő kémiai szerkezetű anyag jelenik meg helyette a piacon. Novemberben megjelenik a Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontjának éves jelentése, amely az Europol által készített idei szervezettbűnözés-fenyegetettségi értékelésben található információkhoz képest is valószínűleg árnyaltabb képet fest az európai kábítószerhelyzetről.

Összeállította: Szabó Adrienn